

Finanční arbitr

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město

Tel. 257 042 094, e-mail: arbitr@finarbitr.cz

<http://www.finarbitr.cz>

Evidenční číslo:

FA/11211/2015

Spisová značka (uvádějte vždy
v korespondenci):

FA/PS/503/2015

N á l e z

Finanční arbitr příslušný k rozhodování sporů podle § 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl v řízení zahájeném dne 7. 7. 2015 podle § 8 zákona o finančním arbitrovi o návrhu navrhovatelky společnosti █████ zastoupené na základě plné moci ze dne 15. 6. 2015 JUDr. Petrem Kališem, Ph.D, advokátem, evid. č. ČAK 10575, IČO 713 33 070, se sídlem Týn 639/1, 110 00 Praha 1 (dále jen „Navrhovatel“), proti instituci UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s., IČO 649 48 242, se sídlem Želetavská 1525/1, 140 92 Praha 4 – Michle, zapsané v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, spisová značka B 3608 (dále jen „Instituce“), vedeném podle § 24 zákona o finančním arbitrovi podle tohoto zákona s přiměřeným použitím zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), ve věci náhrady škody ve výši 19.771 eur, takto:

Návrh se podle § 15 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi zamítá.

O d ů v o d n ě n í :

1. Předmět řízení před finančním arbitrem a zkoumání podmínek řízení

Návrhem na zahájení řízení před finančním arbitrem se Navrhovatel proti Instituci domáhá náhrady škody, kterou mu měla způsobit Instituce tím, že provedla platební příkaz Navrhovatele k převodu peněžních prostředků, aniž by provedla kontrolu souladu jedinečného identifikátoru příjemce s názvem příjemce.

Finanční arbitr při zkoumání podmínek řízení před finančním arbitrem zjistil, že dne 22. 11. 2010 uzavřel Navrhovatel s Institucí Smlouvu o běžném účtu (dále jen „Smlouva o účtu“), na základě které Instituce Navrhovateli zřídila a vede běžný účet č. █████ v měně euro (dále jen „Účet“). Téhož dne uzavřel Navrhovatel s Institucí Smlouvu o užívání produktů přímého bankovníctví (dále jen „Smlouva o internetovém bankovníctví“), na základě které Instituce umožnila Navrhovateli spravovat Účet prostřednictvím internetového bankovníctví.

Dne 24. 4. 2013 uzavřel Navrhovatel s Institucí Smlouvu o zřízení a vedení business konta 70 (dále jen „Smlouva o kontu 70“). Smlouva o kontu 70 v části IV. Závěrečná ustanovení mimo jiné stanoví, že „[p]okud měl Klient některé produkty z tohoto Konta sjednány dříve a byly mu do Konta zařazeny touto smlouvou, ustanovení této smlouvy nahrazují předchozí smlouvu týkající se takového produktu.“ Smlouva o kontu 70 tak nahrazuje Smlouvu o účtu a Smlouvu o internetovém bankovníctví.

Finanční arbitr zjistil, že Instituce zaslala dne 30. 10. 2013 do internetového bankovníctví Navrhovatele [REDACTED] „Upozornění na důležitou zprávu ve Vaší poštovní schránce internetového bankovníctví“, jejímž obsahem byl návrh změn obchodních podmínek Instituce ke dni 1. 1. 2014 učiněný v souladu s § 94 odst. 1 zákona č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o platebním styku“). Obsahem tohoto návrhu byla mimo jiné změna Obecných obchodních podmínek UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s., účinných ode dne 1. 1. 2014 (dále jen „Obecné podmínky“), Produktových obchodních podmínek pro poskytování produktů přímého bankovníctví UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s., účinných ode dne 1. 1. 2014 (dále jen „Podmínky přímého bankovníctví“), Produktových obchodních podmínek pro účty a platební styk UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s., účinných ode dne 1. 1. 2014 (dále jen „Podmínky účtů“). Navrhovatel finančnímu arbitrovi potvrdil, že návrh na změnu obchodních podmínek, včetně znění obchodních podmínek, dne 30. 10. 2013 obdržel.

Finanční arbitr tak považuje za součást Smlouvy o kontu 70 Obecné podmínky, Podmínky přímého bankovníctví a Podmínky účtů, i ke dni provedení sporné platební transakce, tedy ke dni 17. 2. 2015.

Smlouva o kontu 70 je smlouvou o účtu podle § 2662 an. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“). Současně je Smlouva o kontu 70 rámcovou smlouvou o platebním styku podle § 74 odst. 1 písm. a) zákona o platebním styku, neboť Instituce se zavázala provádět pro Navrhovatele platební transakce ve smlouvě předem neurčené; to vyplývá z čl. 11.3 Podmínek účtů „*[b]anka provádí bezhotovostní platby podle dispozic Klienta převodem peněžních prostředků z účtu na účet prostřednictvím příkazu k zúčtování [...] nebo prostřednictvím platebních prostředků [...]*“. Podle čl. 12.2 Podmínek účtů „*hotovostní platební styk lze provádět prostřednictvím banky zejména: a) složením hotovosti; b) výběrem hotovosti; c) vystavením a připsáním šeků*“.

Účet je platebním účtem podle § 2 odst. 1 písm. b) zákona o platebním styku, neboť slouží k provádění platebních transakcí podle § 2 odst. 1 písm. a) zákona o platebním styku bez dispozičních omezení, tj. ke vkladům peněžních prostředků na platební účet, výběrům peněžních prostředků z platebního účtu a převodům peněžních prostředků.

Převod peněžních prostředků provedený na základě platebního příkazu zadaného prostřednictvím internetového bankovníctví je platební transakcí podle § 3 odst. 1 písm. c) bodu 1 zákona o platebním styku.

Navrhovatel vystupuje ve vztahu k Instituci jako uživatel platebních služeb, a to plátce, když podle § 2 odst. 3 písm. a) zákona o platebním styku je plátcem uživatel, z jehož platebního účtu mají být odepsány peněžní prostředky k provedení platební transakce nebo který dává k dispozici peněžní prostředky k provedení platební transakce. Instituce vystupuje ve vztahu k Navrhovateli jako jeho poskytovatel platebních služeb, tedy poskytovatel platebních služeb plátce.

K rozhodování sporu mezi Navrhovatelem a Institucí je tedy finanční arbitr příslušný, neboť se jedná o spor mezi poskytovatelem platebních služeb a uživatelem platebních služeb při poskytování platebních služeb podle § 1 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 3 odst. 1 a 2 zákona o finančním arbitrovi, když k rozhodování tohoto sporu je podle § 7 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, dána pravomoc českého soudu.

2. Tvrzení Navrhovatele

Navrhovatel tvrdí, že byl prostřednictvím podvodné e-mailové komunikace vyrozuměn o změně bankovního spojení na svého Dodavatele, což dokládá e-maily z e-mailové adresy [redacted] ze dne 11. 2. 2015 „*Hi Mike, please kindly be informed that our Company account provide in P/I cannot receive payment at the moment due to the CURRENCY control issues in our account by our government, which has made our bank to place a NO DEPOSITE LINE in our account. As result of this our Company held a board of director meeting in which it was decided that payment transfers would be made to our Company subsidiary account Which shall be provided to our customer as soon as the final meeting is concluded with the board of directors.[...].*“ a ze dne 12. 2. 2015 v čase 09:00 hod. „*Hi Mike, I shall send to you the invoice with new banking details as soon as i get it from the account departmnet today. Please be patient and also i shall send to you the packing list as soon as the meeting is concluded.*“ a v čase 09:52 hod. „*Hi Mike, view the invoice, letter of autorization with banking details from our account department and also the packing llist. Please send the bank receipt as soon as you remit payment immediately. I shall send a copy to the finance department for reconciliation.*“

Navrhovatel tvrdí, že na základě informací obsažených v těchto podvodných e-mailech zadal dne 17. 2. 2015 prostřednictvím svého internetového bankovníctví platební příkaz k převodu peněžních prostředků z Účtu ve výši 19.771 eur ve prospěch účtu č. IBAN PL [redacted] (dále jen „Cílový účet“), kód banky: [redacted] (Bank Zachodni WBK S.A.), referenční číslo: GPP [redacted] kde jako název příjemce platby uvedl Dodavatele, přestože Dodavatel nebyl majitelem tohoto účtu (dále jen „Sporná platba“).

Navrhovatel namítá, že „*na rozdíl od Banky identifikaci vlastníka účtu provést nemohl, neboť se jedná o informaci, která není všeobecně známá či dostupná a jako takové k ní Navrhovatel nemá přístup. Vyplnění příjemce platby je přitom jednou z povinných náležitostí, bez které nelze samotnou platbu provést.*“

Navrhovatel namítá, že „*samotná Banka by jednoduše mohla provést kontrolu, dle které by zjistila, že se neshoduje vlastník účtu s jeho číslem. Takováto kontrola se přitom dle zkušeností Navrhovatele běžně děje. Při řádném dodržení veškerých interních postupů ze strany banky neměla být Platba realizována, čímž by bylo zamezeno vzniklé škodě.*“

Navrhovatel argumentuje, že „*podle bodu 11.11 produktových obchodních podmínek pro účty a platební styk Banky, je klient, mimo jiné, povinen uvádět v rámci přeshraničního platebního styku název a adresu příjemce. Navrhovatel tedy informaci v podobě jména příjemce zahrnul do svého pokynu k provedení platby, nicméně ze strany Banky nedošlo k ověření, zdali se předmětný bankovní účet, na nějž byla provedena Platba, skutečně nachází ve vlastnictví Dodavatele. V případě, že by Banka tento krok učinila, mohla v souladu s ujednáním bodu 11.14 produktových obchodních podmínek pro účty a platební styk Platbu pozdržet a zabránit vzniklé škodě.*“

Navrhovatel dále odkazuje na čl. 14.12 Podmínek účtu, který zavazuje Instituci vyvinout veškeré úsilí, které lze na ní spravedlivě požadovat, aby peněžní prostředky byly vráceny Navrhovateli. Navrhovatel se domnívá, že Instituce nevyvinula dostatečnou míru součinnosti.

3. Tvrzení Instituce

Instituce odmítá vznesený nárok Navrhovatele s tím, že „*Navrhovatel do systému instituce sám zadal bankovní spojení příjemce platby (primárně číslo účtu, IBAN) a instituce se touto dispozicí bez dalšího řídila. Veškeré údaje zadal navrhovatel správně, a proto systém instituce neshledal nesrovnalosti v zadaných údajích (např. kód země je porovnán s tabulkou zemí podle IBANu).*“

Instituce namítá, že „*z ničeho nelze dovodit povinnost instituce zkoumat, zda příjemcův účet u zahraniční banky je ve vlastnictví příjemce platby, a takové zjišťování v mezibankovní praxi není obvyklé ani ve vnitrostátní, ani na mezinárodní úrovni. Toto zjišťování by totiž bylo podmíněno tím, že by instituce hledala v jakési mezinárodní databázi majitelů účtu (která neexistuje) nebo by se banka před odesláním prostředků do zahraničí ad hoc musela prostřednictvím svých korespondenčních bank dotázat banky příjemce, zda se (kromě jiného) název majitele účtu uvedený plátcem v platebním příkaze shoduje s názvem majitele účtu evidovaným bankou. Nic takového se však neděje.*“

Instituce argumentuje, že čl. 11.11. Podmínek účtů „*sice uvádí, že v zahraničním platebním příkaze musí být uveden "název a adresa" příjemce platby, avšak tyto údaje si jako „povinné“ vymínila instituce, aby měla kompletní údaje o transakci (např. pro případ chyby v čísle bankovního spojení), z čehož v žádném případě nelze dovozovat, že je instituce povinná zkoumat, zda se název příjemce zadaný klientem v platebním příkaze shoduje s názvem majitele účtu vedeného zahraniční bankou příjemce platby.*“

Instituce tvrdí, že poté co Navrhovatel Spornou platbu u Instituce reklamoval, komunikovala pro urychlení přímo s Bankou příjemce, ale ta odmítla s odvoláním na polské právo sdělit název majitele Cílového účtu.

Instituce tvrdí, že Sporné platby se dále zúčastnila i Zprostředkující banka, která je pro platby v měně euro korespondenční bankou Instituce a že další převod do Banky příjemce již zajišťovala tato banka.

4. Právní posouzení

Finanční arbitr podle § 12 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi rozhoduje podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu s tímto zákonem a zvláštními právními předpisy. Podle § 12 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi arbitr není finanční arbitr vázán návrhem a aktivně opatřuje důkazy; při svém rozhodování vychází ze skutkového stavu věci a volně hodnotí shromážděné důkazy.

Navrhovatel se v řízení domáhá náhrady škody, protože Instituce porušila svou povinnost provést kontrolu souladu čísla účtu příjemce s názvem příjemce a v důsledku toho došlo k připsání částky Sporné platby na účet, který nebyl veden pro Dodavatele jako zamýšleného příjemce.

Finanční arbitr má na základě shromážděných podkladů v řízení za prokázané, že:

1. dne 12. 2. 2015 obdržel Navrhovatel z e-mailové adresy [redacted] e-mail, jehož přílohou byl dokument Letter of authorization;

2. dne 16. 2. 2015 zadal Navrhovatel prostřednictvím svého internetového bankovníctví platební příkaz k převodu peněžních prostředků ve výši 19.771 eur z Účtu ve prospěch Cílového účtu; to vyplývá z výpisu z vnitřního systému Instituce s platebním příkazem ke Sporné platbě;
3. dne 17. 2. 2015 odepsala Instituce částku ve výši 19.771 eur z Účtu; to vyplývá z výpisu z vnitřního systému Instituce o odepsání Sporné platby z Účtu a z výpisu z Účtu za únor 2015;
4. dne 18. 2. 2015 připsala Instituce peněžní prostředky ve výši 19.771 eur na účet Zprostředkující banky; to vyplývá z výpisu z vnitřního systému Instituce o připsání Sporné platby na účet Zprostředkující banky;
5. dne 12. 3. 2015 podal Navrhovatel e-mailem u Instituce reklamaci Sporné platby; to vyplývá z e-mailu ze dne 12. 3. 2015;
6. dne 15. 4. 2015 podal Navrhovatel e-mailem u Instituce žádost o prověření Sporné platby z důvodu podvodu; to vyplývá z e-mailu ze dne 15. 4. 2015.

Z dokumentu Letter of authorization finanční arbitr zjistil: „*The finance department on behalf of our company "JINDING HEAVY INDUSTRIES CO. LTD" hereby authorize that "ROMMAR S.R.O." should carry on with PAYMENT TO OUR company USD account provided below until further actions are taken as we are liable for this effect. Beneficiary Name: JINDING HEAVY INDUSTRIES CO. LTD, Bank IBAN: PL █████ 2984 1459, Bank name: Bank zachodni WBK S.A., Bank SWIFT code: WBKPPLPP, Bank address: ul. Rynek 9/11, 50-950 Wroclaw, Bank country: Poland.*“

Finanční arbitr ze shromážděných podkladů zjistil, že Navrhovatel zadal v platebním příkazu k provedení Sporné platby mimo jiné tyto údaje:

1. v kolonce Typ platby „Standardní platba do zahraničí“;
2. v kolonce Příjemce „JINDING HEAVY INDUSTRIES CO. LTD“ (*Dodavatel - pozn. finančního arbitra*);
3. v kolonce Číslo účtu █████ (*Cílový účet ve formátu IBAN – pozn. finančního arbitra*);
4. v kolonce SWIFT/BIC „WBKPPLPP“ (*kód banky příjemce ve formátu BIC – pozn. finančního arbitra*);
5. v kolonce kód země „PL“;
6. v kolonce Banka příjemce „BANK ZACHODNI WBK S.A.“.

Podle § 104 odst. 1 zákona o platebním styku „*[o]kamžikem přijetí platebního příkazu je okamžik, kdy poskytovatel plátce obdrží platební příkaz přímo od plátce nebo z podnětu příjemce.*“

Podle § 109 odst. 1 zákona o platebním styku „*[p]oskytovatel plátce zajistí, aby peněžní prostředky byly připsány na účet poskytovatele příjemce nejpozději do konce následujícího pracovního dne po okamžiku přijetí platebního příkazu.*“

Zákon o platebním styku, ani jiný právní předpis poskytovateli platebních služeb, v tomto případě Instituci, tedy tvrzenou povinnost provést kontrolu souladu čísla účtu příjemce s názvem příjemce neukládají.

Podle čl. 11.9 Podmínek účtů „*[p]říkazy k zúčtování musí obsahovat tyto povinné náležitosti: a) bankovní spojení plátce, b) měnu účtu plátce, c) bankovní spojení příjemce, d) převáděnou částku včetně označení (kódu) měny, e) datum vystavení příkazu, [...].*“

Podle čl. 11.10 druhého odstavce Podmínek účtů „*[v] zahraničním platebním styku se bankovním spojením ve smyslu písm. a) a písm. c) ust. 11.9 rozumí číslo účtu ve formátu IBAN a swiftový kód ve formátu BIC (tam, kde to připadá v úvahu).*“

Podle čl. 11.11 Podmínek účtů „[v] zahraničním platebním styku je Klient povinen vedle údajů stanovených v ust. 11.9 uvádět: a) název plátce, b) název a adresu příjemce, [...]“.

Finanční arbitr nezjistil, že by se Instituce zavázala takovou povinností kontroly převzít smluvně.

I když Instituce požaduje k provedení platebních příkazů prostřednictvím internetového bankovníctví údaje o bankovním spojení příjemce (číslo účtu ve formátu IBAN, swiftový kód ve formátu BIC) a údaje o příjemci (jeho název a adresu) a považuje je za povinné náležitosti přeshraničního platebního příkazu s tím, že bez jejich vyplnění nelze přeshraniční platební příkaz v internetovém bankovníctví zadat, nelze současně přisvědčit Navrhovateli, že by tím Instituce měla současně povinnost provést kontrolu souladu těchto údajů.

Z povahy věci, pokud poskytovatel platebních služeb plátce, v tomto případě Instituce, není ve smluvním vztahu s příjemcem, v tomto případě majitelem Cílového účtu (nejedná se tedy o platební transakci v rámci jednoho poskytovatele platebních služeb, kdy tento poskytovatel vede jak účet plátce, tak účet příjemce), nemůže mít poskytovatel platebních služeb plátce informace o příjemci.

Podle § 119 odst. 1 věty první zákona o platebním styku platí, že „[p]latební transakce je správně provedena co do osoby příjemce, je-li provedena v souladu s jeho jedinečným identifikátorem.“ Jedinečným identifikátorem se podle § 2 odst. 3 písm. h) zákona o platebním styku rozumí „kombinace písmen a číslic nebo symbolů, kterým se podle určení poskytovatele identifikuje uživatel nebo jeho účet při provádění platebních transakcí.“

Platební transakce, v tomto případě provedení platebního příkazu, kterou poskytovatel platebních služeb provede v souladu s jedinečným identifikátorem, je platební transakcí správně provedenou co do osoby příjemce.

Sporná platba je proto platební transakcí správně provedenou co do osoby příjemce, když Instituce v souladu se zadaným číslem účtu zajistila připsání částky Sporné platby na účet Banky příjemce, jak ji ukládá § 109 zákona o platebním styku, což vyplývá z vyjádření Banky příjemce ve swiftové zprávě ze dne 16. 4. 2015. Nepřipadá tedy v úvahu odpovědnost poskytovatele za nesprávně provedenou platební transakci.

K námitce Navrhovatele, že „[t]akováto kontrola se přitom dle zkušeností Navrhovatele běžně děje“, finanční arbitr nemůže přihlídnout, protože Navrhovatel svoje tvrzení ničím nedoložil a finančnímu arbitrovi není takový postup poskytovatelů platebních služeb z úřední činnosti znám.

Finanční arbitr současně posuzoval, jestli Instituci nevznikla povinnost platební příkaz ke Sporné platbě odmítnout ve smyslu § 105 odst. 1 zákona o platebním styku, který stanoví „[p]oskytovatel může odmítnout provést platební příkaz pouze tehdy, nejsou-li splněny smluvní podmínky pro jeho provedení, nebo stanoví-li tak jiný právní předpis. Poskytovatel je povinen odmítnout provedení platebního příkazu, stanoví-li tak jiný právní předpis.“

Současně, podle čl. 11.14 Podmínek účtů „[b]anka je oprávněna odmítnout provést příkazy k zúčtování, které neobsahují povinné náležitosti podle předchozích ustanovení, nebo obsahují prokazatelně chybné či nepřesné údaje. [...]“

Zákon o platebním styku rozlišuje mezi případy, kdy je poskytovatel platebních služeb oprávněn provedení platebního příkazu odmítnout a kdy je k tomu povinen. Poskytovatel je oprávněn odmítnout tehdy, jestliže přijal platební příkaz a nejsou splněny podmínky, které si poskytovatel s uživatelem sjednali, a dále tehdy, pokud tuto možnost založil jiný právní předpis. A i když jsou splněny podmínky, za kterých může poskytovatel provedení platebního příkazu odmítnout, záleží na jeho vůli, zda tak učiní nebo ne. Zákon tedy nebrání poskytovateli, aby provedl platební transakci např. i při formálních nebo obsahových vadách platebního příkazu, jestliže tyto vady samy o sobě jejímu provedení nebrání. Poskytovatel platebních služeb je pak povinen odmítnout provést platební příkaz, protože tak stanoví např. zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů

Platební příkaz ke Sporné platbě obsahoval povinné údaje podle čl. 11.9, 11.10 a 11.11 Podmínek účtů, tedy bankovní spojení plátce, bankovní spojení příjemce ve formátu IBAN, swiftový kód ve formátu BIC, převáděnou částku včetně označení (kódu) měny, název plátce, název a adresu příjemce. Finanční arbitr nezjistil, že by Instituce měla důvod domnívat se, že údaje zadané Navrhovatelem na platebním příkazu ke Sporné platbě jsou prokazatelně chybné nebo nepřesné.

A navíc, sám Navrhovatel teprve následně zjistil, že údaje k provedení Sporné platby obdržel prostřednictvím podvodné e-mailové komunikace, čímž potvrzuje, že v okamžiku zadávání platebního příkazu ke Sporné platbě nevěděl, že jím zadávaný jedinečný identifikátor nepatří Dodavateli. Pokud jde tedy o námitku Navrhovatele „[v] případě, že by banka tento krok učinila (tedy provedla kontrolu čísla účtu s názvem příjemce – pozn. finančního arbitra), mohla v souladu s ujednáním bodu 11.14 produktových obchodních podmínek pro účty a platební styk Platbu pozdržet a zabránit vzniklé škodě.“, finanční arbitr má za to, že ani Instituce nemohla mít tuto informaci, jak odůvodnil shora, a nemohla tedy postupovat tak, jak namítá Navrhovatel.

Nadto, i čl. 11.14 Podmínek účtů konstruuje odmítnutí provést platební příkaz pouze jako oprávnění Instituce, nikoli jako její povinnost.

Podle § 119 odst. 2 zákona o platebním styku platí, že „[j]estliže uživatel uvedl nesprávný jedinečný identifikátor příjemce, vyvine poskytovatel plátce veškeré úsilí, které lze na něm spravedlivě požadovat, aby peněžní prostředky z nesprávně provedené platební transakce byly vráceny plátcí.“

Podle čl. 14.12 Podmínek účtů „jestliže Klient uvedl nesprávný jedinečný identifikátor příjemce, vyvine Banka veškeré úsilí, které lze na ní spravedlivě požadovat, aby peněžní prostředky z nesprávně provedené platební transakce byly vráceny Klientovi.“

Námitku Navrhovatele, že Instituce nevyvinula dostatečnou míru součinnosti při řešení Sporné platby s odkazem na čl. 14. 12 Podmínek účtů, musí finanční arbitr odmítnout.

Citované smluvní ujednání zavazuje Instituci pouze pro případ nesprávného jedinečného identifikátoru příjemce, když v tomto případě Navrhovatel uvedl v platebním příkazu ke Sporné platbě jedinečný identifikátor v souladu s instrukcemi, které obdržel, přičemž v okamžiku zadávání platebního příkazu nevěděl, že se jedná o podvod. Neboli § 119 odst. 2 zákona o platebním styku se použije pouze v případě, že se jedná o vlastní omyl plátce, nikoli v případě, že plátce byl uveden v omyl někým jiným.

Namítaný nedostatek součinnosti ze strany Instituce tak může finanční arbitr posoudit pouze v kontextu obecné prevenční (zakročovací povinnosti) ve smyslu § 2900 občanského

zákoníku „vyžadují-li to okolnosti případu nebo zvyklosti soukromého života, je každý povinen počínat si při svém konání tak, aby nedošlo k nedůvodné újmě na svobodě, životě, zdraví nebo na vlastnictví jiného.“

Podle § 2901 občanského zákoníku současně platí, že „vyžadují-li to okolnosti případu nebo zvyklosti soukromého života, má povinnost zakročit na ochranu jiného každý, kdo vytvořil nebezpečnou situaci nebo kdo nad ní má kontrolu, anebo odůvodňuje-li to povaha poměru mezi osobami. Stejnou povinnost má ten, kdo může podle svých možností a schopností snadno odvrátit újmu, o níž ví nebo musí vědět, že hrozící závažností zjevně převyšuje, co je třeba k zákroku vynaložit.“

Finanční arbitr z Navrhovatelem předložené e-mailové korespondence mezi ním a Institucí zjistil, že Navrhovatel oznámil Instituci, že Sporná platba nebyla připsána na účet, jehož majitelem je Dodavatel až dne 12. 3. 2015: „*Žádám o poskytnutí informací. Platba ve výši 19.771,- EUR byla podepsána dne 17/02/2015, klient JINDING HEAVY INDUSTRIES CO, LTD do dnes 12/03/2015 platbu neobdržel. Prosím o zjištění transakční historie. Která strana (bankovní dům) platbu pozdržela, zda by bylo možné zjistit důvody pozdržení transakce.*“ Téhož dne Instituce odeslala Navrhovateli bankovní potvrzení o provedené Sporné platbě. E-mailem ze dne 15. 4. 2015 Navrhovatel oznámil Instituci, že má podezření na podvodné jednání „*Žádáme o prověření platební transakce z důvodu podezření o podvodném jednání. Tímto se na Vás obracíme, zda byste mohli podstoupit veškeré kroky, aby nám byla platba vrácena.*“

Ze swiftové zprávy, kterou Instituce odeslala Bance příjemce, finanční arbitr zjistil, že Instituce požádala Banku příjemce o vrácení platby s odkazem na oznámení Navrhovatele, že se jedná o podvodné jednání a že oprávněný příjemce peněžní prostředky neobdržel. Zároveň požadovala o informace o majiteli Cílového účtu: „*PLS CONSIDER OUR PAYMENT AS NULL AND AVOID AND RETURN THE FUND TO US. OUR CLIENT INFORMED US THAT PAYMENT IS FRAUDULENT. THE REAL BENEFICIARY STILL CLAIMS NON-RECEIPT OF FUND. IF IT IS POSSIBLE, PLS INFORM US IF BENE ACCOUNT IS HELD UNDER ANOTHER TITLE.*“

Finanční arbitr ze swiftové zprávy ze dne 16. 4. 2015, kterou zaslala Banka příjemce Instituci, zjistil, že Banka příjemce s odkazem na polské právo odmítla sdělit bližší informace a současně uvedla, že není schopna peněžní prostředky vrátit.

Finanční arbitr má za to, že Instituce v tomto případě učinila vše, co mohla, když po oznámení Navrhovatele ze dne 15. 4. 2015, že se jedná o podvodné jednání, kontaktovala Banku příjemce se žádostí o vrácení Sporné platby a poskytnutí dalších informací.

Je zapotřebí si uvědomit, že Instituce nebezpečnou situaci nevytvořila (situaci vytvořil sám Navrhovatel tím, že zadal v platebním příkazu ke Sporné platbě jedinečný identifikátor, který nepatřil Dodavateli), ani nad ní neměla kontrolu (jak konstatoval finanční arbitr výše, částku Sporné platby již Instituce připsala na účet Banky příjemce), a stejně tak to neodůvodňuje povaha poměru mezi osobami.

Podle § 2913 odst. 1 občanského zákoníku „*[p]oruší-li strana povinnost ze smlouvy, nahradí škodu z toho vzniklou druhé straně nebo i osobě, jejímuž zájmu mělo splnění ujednané povinnosti zjevně sloužit.*“ Předpoklady vzniku odpovědnosti za škodu jsou porušení povinnosti ze závazkového právního vztahu, vznik škody, příčinná souvislost mezi porušením povinnosti a vznikem škody a absence okolností vylučujících odpovědnost.

Finanční arbitr v řízení nezjistil, že by Instituce porušila povinnost, když neprovedla kontrolu souladu čísla účtu příjemce s názvem příjemce, navíc na straně Instituce neshledal ani porušení povinnosti stanovené v § 119 odst. 2 zákona o platebním styku. Současně finanční arbitr nezjistil, že by Instituci vznikla povinnost odmítnout provést platební příkaz ke Sporné platbě ve smyslu § 105 odst. 1 zákona o platebním styku a čl. 11.14 Podmínek účtů nebo že by Instituce porušila svou prevenční nebo zakročovací povinnost podle § 2900 a 2901 občanského zákoníku.

Chybí-li tedy jeden ze základních předpokladů odpovědnosti za škodu, tedy porušení povinnosti ze závazkového právního vztahu, není potřeba se dále zabývat zbylými obligatorní předpoklady odpovědnosti za škodu.

5. K výroku rozhodnutí

Pokud Instituci nevznikla povinnost kontrolovat soulad čísla účtu příjemce s názvem příjemce, ani jinak neporušila povinnosti poskytovatele platebních služeb, neodpovídá za škodu, která Navrhovateli vznikla.

Na základě všech výše uvedených skutečností finanční arbitr rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto nálezu.

P o u ě n í :

Proti tomuto nálezu lze podle § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi do 15 dnů od jeho doručení podat písemně odůvodněné námitky k finančnímu arbitrovi. Práva podat námitky se lze vzdát. Včas podané námitky mají odkladný účinek. Podle § 17 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi, nález, který již nelze napadnout námitkami, je v právní moci.

V Praze dne 5. 11. 2015

otisk úředního razítka

Mgr. Monika Nedelková
finanční arbitr